

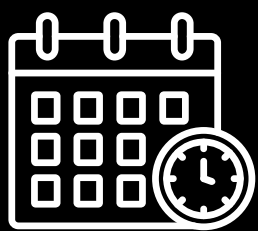
กรมอนามัย
Department of Health

รายงานสรุปผล

การอบรมพัฒนาศักยภาพเครื่อง่ายการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ
ในการพัฒนาชุมชนต้นแบบการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ
ในการจัดการปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อม

กรณีกิจการร้านสะดวกซัก

19 มกราคม 2569

เวลา 08.45 - 16.30 น.

ห้องประชุม

เทศบาลเมืองแสนสุข จ.ชลบุรี

จัดทำโดย:

กลุ่มประเมินปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพจากโครงการและนโยบาย
กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

โทร. 0 2590 4190
หรือ 0 2590 4958

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย

hiaunit.doh@gmail.com

คำนำ

การพัฒนาเมืองและชุมชนในบริบทปัจจุบัน เผชิญกับความท้าทายจากการขยายตัวของเมือง เศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ ทั้งในรูปแบบของมลพิษทางอากาศ น้ำ เสียง ขยะ และสารเคมีในสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในพื้นที่เมืองชายฝั่งและเขตชุมชนหนาแน่น ได้แก่ เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่มีพลวัตการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (Health Impact Assessment: HIA) จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย สามารถคาดการณ์ วิเคราะห์ และจัดการความเสี่ยงด้านสุขภาพจากนโยบาย แผนงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ บนพื้นฐานของหลักฐานเชิงวิชาการ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกระบวนการตัดสินใจเชิงหลักฐาน

การอบรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในการพัฒนาชุมชนต้นแบบครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเชิงปฏิบัติในการประยุกต์ใช้กระบวนการ HIA สำหรับการจัดการปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ ตลอดจนสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนต้นแบบที่คำนึงถึงสุขภาพเป็นศูนย์กลาง (Health in All Policies)

เอกสารประกอบการอบรมฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางการเรียนรู้และการปฏิบัติ ประกอบด้วย แนวคิด หลักการ ขั้นตอนกระบวนการ HIA ตลอดจนกรณีศึกษาในบริบทพื้นที่จริง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการทำงานและสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า การอบรมครั้งนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของการเสริมสร้างศักยภาพเครือข่าย HIA ในพื้นที่ จังหวัดชลบุรี ให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน และร่วมกันขับเคลื่อนเมืองแสนสุขสู่การเป็นชุมชนต้นแบบด้านสุขภาพที่เข้มแข็งในอนาคต

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. บทนำ	๑-๔
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๑
๑.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	๒
๑.๔ วิธีดำเนินงาน	๒
๑.๕ ระยะเวลาดำเนินการ	๒
๑.๖ สถานที่ดำเนินโครงการ	๒
๑.๗ กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ร่วมดำเนินการ	๒
๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓
๑.๙ ผู้รับผิดชอบโครงการ	๓
๑.๑๐ กำหนดการอบรม	๔
๒. สรุปผลการจัดอบรม	๕-๙
๒.๑ พิธีเปิดการอบรม และกล่าวต้อนรับ	๕-๖
๒.๒ การบรรยายสถานการณ์ร้านสะดวกซื้อเทศบาลเมืองแสนสุข มลพิษและความเสี่ยงต่อสุขภาพ	๖-๗
๒.๓ การบรรยายแนวคิด ขั้นตอนและกระบวนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ และการฝึกปฏิบัติ การคัดกรอง (Screening) การกำหนดขอบเขต (Scoping)	๗-๘
๒.๔ การบรรยายการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพโดยชุมชน (Community Health Impact Assessment: CHIA)	๘-๙
๓. ผลการฝึกปฏิบัติ	๑๐-๑๗
๔. การประเมินผลการจัดประชุม วิเคราะห์ผล และปัญหาอุปสรรค	๑๘-๒๓
๔.๑ ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดอบรม	๑๘-๒๑
๔.๒ ผลการประเมินความรู้ก่อน-หลังการอบรม	๒๒-๒๓
๔.๓ ปัญหาอุปสรรค	๒๓
๕. ภาคผนวก	๒๔-๓๑
๕.๑ รูปภาพประกอบการประชุม	๒๕-๒๘
๕.๒ ใบงานการฝึกปฏิบัติงาน (Workshop)	๒๙-๓๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

ปัจจัยเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม นับเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนอย่างต่อเนื่องในระดับประเทศ โดยครอบคลุมทั้งมลพิษทางอากาศ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนปัจจัยเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ อาทิ การจัดการน้ำเสียและขยะมูลฝอย การใช้สารเคมีในกิจกรรมและบริการต่าง ๆ เสียงรบกวน ความร้อน คุณภาพอากาศภายในอาคาร และสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อสุขภาพ ปัจจุบันประเทศไทยยังคงพบสถานการณ์ปัจจัยเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมหลายประการที่มีแนวโน้มเกินมาตรฐานหรือยังขาดการจัดการที่เหมาะสมในหลายพื้นที่ สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนากรอบการจัดการและการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากปัจจัยเสี่ยงดังกล่าวอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในระดับพื้นที่และชุมชน

ภายใต้บริบทของการพัฒนาเมืองและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชน กิจกรรมและบริการที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น หนึ่งในนั้นคือกิจการร้านสะดวกซื้อที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น และมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในชุมชนโดยรอบ การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (Health Impact Assessment: HIA) จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนการจัดการความเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการ และชุมชน

ดังนั้น กรมอนามัย โดยกองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ จึงจัดการอบรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการประยุกต์ใช้ HIA ในการจัดการปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อม กรณีร้านสะดวกซื้อ อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนต้นแบบและการคุ้มครองสุขภาพของประชาชนอย่างยั่งยืน

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อพัฒนาศักยภาพเครือข่ายการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA) ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการประยุกต์ใช้กระบวนการ HIA ในการจัดการปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชน

๑.๒.๒ เพื่อเสริมสร้างบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการ ในการร่วมกันป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพจากกิจการร้านสะดวกซื้ออย่างมีส่วนร่วม

๑.๒.๓ เพื่อพัฒนาชุมชนต้นแบบด้านการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในการจัดการปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่

๑.๒.๔ เพื่อสนับสนุนการใช้ข้อมูลและผลการประเมินด้านสุขภาพในการวางแผนพัฒนาและกำหนดมาตรการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ

๑.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

๑.๓.๑ เป้าหมายโครงการ	จำนวน	หน่วยนับ
ชุมชนต้นแบบ HIA ในการจัดการปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อม	๑	ชุมชน
๑.๓.๒ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	จำนวน	หน่วยนับ
เชิงปริมาณ : จำนวนผู้เข้ารับการอบรม	๕๐	คน
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและภาคีเครือข่าย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ HIA ในการพัฒนาชุมชนต้นแบบ HIA ในการจัดการปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อม	๘๐	ร้อยละ

๑.๔ วิธีดำเนินงาน

ศึกษา วิเคราะห์สถานการณ์ และทบทวนข้อมูลปัจจัยเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย โดยเฉพาะกรณีกิจการร้านสะดวกซัก ประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานสาธารณสุข หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการ และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน จึงได้จัดการอบรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA) เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการประยุกต์ใช้กระบวนการ HIA ในการจัดการปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดรูปแบบการอบรมดังนี้

๑.๔.๑ บรรยาย ฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการ และประชาชนในพื้นที่

๑.๔.๒ ทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรม (Pre - Test & Post - Test)

๑.๔.๓ สรุปผลการอบรม และข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาการดำเนินงานในครั้งต่อไป

๑.๕ ระยะเวลาดำเนินการ : ๑๙ มกราคม ๒๕๖๙

๑.๖ สถานที่ดำเนินโครงการ : เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

๑.๗ กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ร่วมดำเนินการ : จำนวน ๕๐ คน ประกอบด้วย

๑.๗.๑ ประธานพิธีเปิด-ปิด และผู้ติดตาม

๑.๗.๒ เจ้าหน้าที่ (ผู้จัดการอบรม)

๑.๗.๓ วิทยากร

๑.๗.๔ ผู้เข้ารับการอบรม (เจ้าหน้าที่จากศูนย์อนามัยที่ ๖ ชลบุรี เทศบาลเมืองแสนสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองชลบุรี โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี กองโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ตัวแทนผู้ประกอบการร้านสะดวกซัก ตัวแทนผู้ใหญ่บ้าน/แกนนำชุมชน/อาสาสมัครสาธารณสุข)

๑.๘ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๘.๑ เครือข่ายในระดับพื้นที่ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และศักยภาพในการประยุกต์ใช้กระบวนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA) ในการจัดการปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อม

๑.๘.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการวางแผน กำหนดมาตรการ และตัดสินใจเชิงนโยบายด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

๑.๘.๓ ผู้ประกอบการมีความตระหนักและมีแนวทางในการดำเนินกิจการที่ลดผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของชุมชน

๑.๘.๔ ชุมชนในพื้นที่ที่ได้รับการคุ้มครองสุขภาพจากปัจจัยเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพมากขึ้น

๑.๘.๕ ได้ต้นแบบการประยุกต์ใช้การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในการจัดการปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อมที่สามารถขยายผลสู่พื้นที่อื่นได้

๑.๙ ผู้รับผิดชอบโครงการ :

๑.๙.๑ นางสาวพนิศา เจริญสุข	ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
๑.๙.๒ นางกชพรรณ พงษ์เกียรติกุล	ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
๑.๙.๓ นางสาวชนะจิตร์ ปานอุ	ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
๑.๙.๔ นายคณิตศร คงเย็น	ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

๑.๑๐ กำหนดการอบรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในการพัฒนาชุมชน
ต้นแบบการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในการจัดการปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อม
ในวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๙ ณ ห้องประชุมเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

๐๘.๔๕-๐๙.๐๐ น.	ลงทะเบียน แบบทดสอบก่อนอบรม (Pre-test)*
๐๙.๐๐-๐๙.๓๐ น.	กล่าวเปิดและชี้แจงวัตถุประสงค์การฝึกอบรม โดย นายแพทย์อัศววัฒน์ เพ็ญพวงภักดิ์ ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ ๖ ชลบุรี (กล่าวเปิด) นายกิตติศักดิ์ วชิรวิทยา ปลัดเทศบาลเมืองแสนสุข (กล่าวต้อนรับ)
๐๙.๓๐-๑๐.๐๐ น.	บรรยาย เรื่อง แนวคิด ขั้นตอนและกระบวนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ โดย นางสาวพนิตา เจริญสุข หัวหน้ากลุ่มประเมินปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพจากโครงการและนโยบาย กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย
๑๐.๐๐-๑๑.๐๐ น.	บรรยาย เรื่อง สถานการณ์ร้านสะดวกซื้อเทศบาลเมืองแสนสุข มลพิษและความเสี่ยงต่อ สุขภาพ โดย นายมานะ กมลธเนศ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองแสนสุข นางนพมณี สงวนพงศ์ หัวหน้ากลุ่มพัฒนานามัยสิ่งแวดล้อม ศูนย์อนามัยที่ ๖ ชลบุรี
๑๑.๐๐-๑๒.๐๐ น.	ฝึกปฏิบัติ การกั้นกรอง (Screening) กรณีร้านสะดวกซื้อ โดย กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย
๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐-๑๔.๓๐ น.	ฝึกปฏิบัติ การกำหนดขอบเขต (Scoping)/แผนการเก็บข้อมูล HIA กรณีร้านสะดวกซื้อ โดย รองศาสตราจารย์ ดร.พัทธนา ใจดี คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๔.๓๐-๑๖.๐๐ น.	บรรยาย เรื่อง การประเมินผลกระทบ (Appraisal) การจัดทำข้อเสนอ (Recommendation) และการติดตามตรวจสอบ (Monitoring and Evaluation) กรณีร้านสะดวกซื้อ โดย รองศาสตราจารย์ ดร.พัทธนา ใจดี คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖.๐๐-๑๖.๓๐ น.	ซักถาม – ปิดการอบรม แบบทดสอบหลังอบรม (Post-test)*

หมายเหตุ : รับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม เวลา ๑๐.๓๐ น. และ ๑๔.๓๐ น.

๒. สรุปผลการอบรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในการพัฒนาชุมชน ต้นแบบการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในการจัดการปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อม

๒.๑ พิธีเปิดการอบรม และกล่าวต้อนรับ

นพ.อัศววัฒน์ เพ็ญพวงพควัต ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ ๖ ชลบุรี กล่าวเปิดการประชุม โดยได้กล่าวถึง การพัฒนาเมืองและชุมชนในปัจจุบัน ไม่ได้มุ่งเพียงการเติบโตทางเศรษฐกิจหรือความสะดวกสบายของบริการเท่านั้น หากแต่จำเป็นต้องคำนึงถึง “ผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน” อย่างเป็นระบบและรอบด้าน โดยเฉพาะในบริบทของกิจกรรมหรือกิจการที่อยู่ใกล้ชุมชนและมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัยให้ความสำคัญกับการนำกระบวนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ หรือ HIA มาใช้เป็นเครื่องมือเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่าย ให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสุขภาพได้อย่างมีข้อมูล หลักฐาน และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มุ่งเพียงการถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎี และการสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทของแต่ละภาคส่วน การแลกเปลี่ยนมุมมองจากประสบการณ์จริง และการฝึกกระบวนการคิดเชิงระบบ เพื่อให้สามารถนำ HIA ไปประยุกต์ใช้กับการจัดการปัญหาในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

การอบรมในครั้งนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้ตรวจประเมินรับรองเมืองสุขภาพดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งจากศูนย์อนามัยและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและพัฒนาทักษะในการเป็นพี่เลี้ยงและผู้ประเมินรับรองเมืองสุขภาพดี

นพ.อัศววัฒน์ เพ็ญพวงพควัต

ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ ๖ ชลบุรี กล่าวเปิดการประชุม

นายกิตติศักดิ์ วชิรวิทยา ปลัดเทศบาลเมืองแสนสุข กล่าวต้อนรับ และได้กล่าวถึงบริบทของเทศบาลเมืองแสนสุข และการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ในพื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุข โดยได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาเมืองและชุมชนควบคู่กับการคุ้มครองสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะกิจกรรมและบริการที่ใกล้ชิดกับวิถีชีวิตประจำวัน เช่น กิจการร้านสะดวกซื้อ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ หากขาดการบริหารจัดการที่เหมาะสม

เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานพื้นที่นำร่องในการประยุกต์ใช้กระบวนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ หรือ HIA กรณีกิจการร้านสะดวกซักร ถือเป็นโอกาสสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อให้สามารถนำเครื่องมือ HIA ไปใช้ในการจัดการความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรมและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน สนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้ประกอบการ ในการร่วมกันออกแบบและมาตรการในการป้องกันและลดความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการประกอบกิจการ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน

นายกิตติศักดิ์ วชิรวิทยา
ปลัดเทศบาลเมืองแสนสุข (กล่าวต้อนรับ)

๒.๒ การบรรยายสถานการณ์ร้านสะดวกซักรเทศบาลเมืองแสนสุข มลพิษและความเสี่ยงต่อสุขภาพ

นายมานะ กมลธเนศ ได้บรรยาย สถานการณ์ร้านสะดวกซักรเทศบาลเมืองแสนสุข ในพื้นที่ของเทศบาลเมืองแสนสุขมีร้านที่ประกอบกิจการประเภทการซักร การอบ การรีด หรือการอัดกลีบผ้าด้วยเครื่องจักร รวมถึงเครื่องซักรผ้าชนิดหยอดเหรียญ ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จำนวน ๓๕ ราย โดยในปี ๒๕๖๐ มีผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ จำนวน ๘ ราย ปี ๒๕๖๑ จำนวน ๙ ราย ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๑๐ ราย ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๑๑ ราย ปี ๒๕๖๔ จำนวน ๑๕ ราย ปี ๒๕๖๕ จำนวน ๒๓ ราย ปี ๒๕๖๖ จำนวน ๒๕ ราย ปี ๒๕๖๗ จำนวน ๒๙ ราย ปี ๒๕๖๘ จำนวน ๒๗ ราย มีผู้ประกอบการทั้งที่ขึ้นทะเบียนเป็นกิจการที่ได้รับใบอนุญาตจากเทศบาลเมืองแสนสุขและที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน ประมาณ ๗๕ แห่ง และมีประชาชนเคยร้องเรียนกรณีเหตุเดือดร้อนรำคาญจากกลิ่นรบกวน จำนวน ๑ ครั้ง ในปี ๒๕๖๕ แต่จากจำนวนที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะเวลา ๓ ปีที่ผ่านมา และมีผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในอนาคต และปัจจุบันพื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุขมีอาคารบ้านเรือน สถานประกอบการ และผู้พักอาศัยเพิ่มมากขึ้น จึงควรทำการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ เป็นมาตรการที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในเมืองที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นแหล่งที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีการขยายตัวของธุรกิจอย่างรวดเร็ว และยังไม่มีความมาตรการในการควบคุมการประกอบกิจการ รวมถึงยังไม่มีมาตรการในการเฝ้าระวังผลกระทบที่เกิดขึ้น

นางนพมณี สงวนพงศ์ ได้บรรยาย ประเด็นปัญหามลพิษและความเสี่ยงต่อสุขภาพที่อาจเกิดจากกิจการร้านสะดวกซัก โดยชี้ให้เห็นว่าหากไม่มีการควบคุมและจัดการที่เหมาะสม อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและสิ่งแวดล้อมโดยรอบ โดยประกอบด้วย

๑) แหล่งกำเนิดมลพิษหลัก ได้แก่ สารเคมีในผลิตภัณฑ์ซักล้าง เช่น ผงซักฟอก น้ำยาปรับผ้านุ่ม น้ำยาซักคราบ และสารฟอกขาว ซึ่งมีสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ฝุ่นละออง/เศษใยผ้า จากกระบวนการซักและอบผ้า น้ำเสียจากการซักผ้า ที่มีสารลดแรงตึงผิว (surfactants) และฟอสเฟต การใช้ก๊าซ LPG ในเครื่องอบผ้า และเสียงและแรงสั่นสะเทือน จากเครื่องจักร

๒) ผลกระทบต่อสุขภาพ ได้แก่ ระบบทางเดินหายใจ: ระคายเคืองจมูกและคอ กระตุ้นภูมิแพ้และหอบหืด จาก VOCs และฝุ่นใยผ้า อาการเฉียบพลันจากก๊าซ LPG: เวียนศีรษะ คลื่นไส้ อ่อนเพลีย หากสะสมมากอาจหมดสติ ผิวหนังและดวงตา: ระคายเคืองจากสารเคมี และสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิต: เสียงดังและแรงสั่นสะเทือนรบกวนการนอน ทำให้เกิดความเครียดสะสม

๓) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มลพิษทางน้ำ: น้ำเสียที่มีสารซักล้างและฟอสเฟต ทำให้น้ำเน่าเสีย ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ และอาจเกิดปรากฏการณ์แพลงก์ตอนบูม ไมโครพลาสติก: การหลุดร่วงของเส้นใยสังเคราะห์จากผ้า และความร้อนสะสม จากเครื่องอบผ้าและปล่อยระบายความร้อน

๔) ความเสี่ยงด้านความปลอดภัย ได้แก่ ความเสี่ยงการรั่วไหลของก๊าซและการระเบิด หากระบบระบายอากาศไม่ดี และความเสี่ยงอัคคีภัยและความร้อนสะสมในอาคาร

นายมานะ กมลธเนศ

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองแสนสุข

นางนพมณี สงวนพงศ์

หัวหน้ากลุ่มพัฒนานามัยสิ่งแวดล้อม ศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี

๒.๓ การบรรยายแนวคิด ขั้นตอนและกระบวนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ และการฝึกปฏิบัติการกลั่นกรอง (Screening) การกำหนดขอบเขต (Scoping)

นางสาวพนิตา เจริญสุข ได้บรรยายแนวคิดหลักของ HIA (Health Impact Assessment) คือ กระบวนการคาดการณ์และประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ ที่อาจเกิดจากนโยบาย แผนงาน หรือโครงการ ก่อนการตัดสินใจดำเนินการ โดยมอง “สุขภาพ” แบบองค์รวม ทั้งด้านกาย จิต สังคม และสิ่งแวดล้อม HIA ใช้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และให้ความสำคัญกับหลักฐานทางวิชาการ การมีส่วนร่วมของประชาชน ความเป็นธรรม (equity) โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

HIA มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ เปิดพื้นที่ให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วม และเพื่อเสนอแนวทาง/มาตรการป้องกันและลดผลกระทบ โดยขั้นตอนสำคัญของกระบวนการ HIA ๕ ขั้นตอนหลัก

๑. Screening (การกลั่นกรอง): พิจารณาว่าโครงการควรทำ HIA หรือไม่ และมีประเด็นสุขภาพใดที่สำคัญ
๒. Scoping (การกำหนดขอบเขต): ระบุประเด็นผลกระทบ กลุ่มเสี่ยง พื้นที่ ระยะเวลา และวิธีเก็บข้อมูล
๓. Appraisal (การประเมินผลกระทบ): รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และสังคม
๔. Report & Recommendation (จัดทำรายงานและข้อเสนอ): สรุปผล เชื่อมโยงเหตุ-ผล และเสนอแนวทางป้องกัน/ลดผลกระทบ

๕. Monitoring & Evaluation (ติดตามประเมินผล): ติดตามการดำเนินมาตรการและประเมินประสิทธิภาพ

ประเด็นสำคัญเชิงแนวคิด สุขภาพไม่ได้หมายถึง “ไม่ป่วย” แต่รวมถึงภาวะสมบูรณ์ทางกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ และปัจจัยกำหนดสุขภาพ (Health Determinants) ครอบคลุมปัจจัยบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม HIA ไม่ใช่เครื่องมือ “ตัดสินว่าโครงการดีหรือไม่ดี” แต่เป็นเครื่องมือช่วยมองล่วงหน้าเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิด

พร้อมยกตัวอย่าง และอธิบายการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพกรณีตลาดสดเทศบาล โดยเริ่มจากขั้นตอนการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีการมอบหมาย/แต่งตั้งคำสั่งคณะทำงาน ขั้นตอนการกลั่นกรอง กำหนดประเด็นในการทำงาน HIA การกำหนดขอบเขตการศึกษาผ่านการประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และจัดทำแผนการดำเนินงาน ขั้นตอนการประเมินผลกระทบ โดยรวบรวมข้อมูลผลกระทบเชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ และวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปประเด็นผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้น และขั้นตอนการจัดทำข้อเสนอมาตรการป้องกันและลดผลกระทบ จัดทำเอกสารสรุปผล และรับฟังข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติ การกลั่นกรอง (Screening) กรณีร้านสะดวกซั๊ก โดยแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มประชาชน กลุ่มเจ้าหน้าที่

นางสาวพนิดา เจริญสุข

หัวหน้ากลุ่มประเมินปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพจากโครงการและนโยบาย กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

๒.๔ การบรรยายการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพโดยชุมชน (Community Health Impact Assessment: CHIA)

รองศาสตราจารย์ ดร.พัชณา ใจดี ได้บรรยายการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพโดยชุมชน (Community Health Impact Assessment: CHIA) โดยแนวคิดหลักของ CHIA คือ การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพที่ชุมชนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการ โดยประชาชนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดประเด็นปัญหา เก็บข้อมูล วิเคราะห์ผลกระทบ และเสนอแนวทางจัดการแตกต่างจาก HIA ทั่วไปตรงที่ CHIA เน้นอำนาจการ

ตัดสินใจและความเข้มแข็งของชุมชน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กับหลักฐานวิชาการ และการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน วัตถุประสงค์ของ CHIA เพื่อเสริมพลัง (empowerment) ให้ชุมชนสามารถประเมินและจัดการความเสี่ยงสุขภาพของตนเอง สร้างความเป็นธรรมด้านสุขภาพ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายที่สะท้อนเสียงของประชาชน และเพื่อลดความขัดแย้งจากโครงการพัฒนา โดยมีหลักการสำคัญ คือ ๑) การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Meaningful participation) ๒) ความโปร่งใส และตรวจสอบได้ ๓) การเคารพสิทธิชุมชน ๔) การใช้ข้อมูลทั้งเชิงวิชาการและประสบการณ์ชีวิต และ ๕) การมองสุขภาพแบบองค์รวม (กาย จิต สังคม สิ่งแวดล้อม)

ขั้นตอนโดยสังเขปของ CHIA แม้โครงสร้างคล้าย HIA แต่กระบวนการขับเคลื่อนโดยชุมชน ได้แก่ ๑) การสร้างความตระหนักและจัดตั้งกลไกชุมชน ๒) การคัดเลือกประเด็นและกำหนดขอบเขต ๓) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยชุมชน ๔) การวิเคราะห์ผลกระทบร่วมกัน ๕) การจัดทำข้อเสนอและมาตรการ และ ๖) การติดตามผลและขับเคลื่อนเชิงนโยบาย โดยคุณค่าและผลลัพธ์ของ CHIA คือช่วยให้ชุมชนมีความรู้และทักษะในการจัดการปัญหาสุขภาพ เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน หน่วยงานรัฐ และนักวิชาการ มีข้อเสนอมีความเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ และเพิ่มความชอบธรรมทางสังคมต่อโครงการพัฒนา

CHIA เป็นเครื่องมือประเมินผลกระทบต่อสุขภาพที่เน้น **“พลังของชุมชน”** มากกว่าการประเมินเชิงเทคนิคเพียงอย่างเดียว โดยมุ่งให้ประชาชนเป็นเจ้าของข้อมูล เจ้าของกระบวนการ และเจ้าของข้อเสนอ เพื่อให้การพัฒนามีความเป็นธรรม โปร่งใส และคำนึงถึงสุขภาพของทุกคนในพื้นที่อย่างแท้จริง

พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติ การกำหนดขอบเขต (Scoping)/แผนการเก็บข้อมูล HIA กรณีร้านสะดวกซัก โดยแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มประชาชน กลุ่มเจ้าหน้าที่

รองศาสตราจารย์ ดร.พัชณา ใจดี

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (วิทยากร)

๓. ผลการฝึกปฏิบัติ

๓.๑ ผลการวิเคราะห์การฝึกปฏิบัติกิจกรรม (Screening) และกำหนดขอบเขต (Scoping) กรณีร้านสะดวกซื้อ ๓ กลุ่ม (กลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มประชาชน กลุ่มเจ้าหน้าที่)

กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

กิจกรรมที่ ๑ : การกลั่นกรอง (Screening)

๑. ข้อดี :

๑) สะดวกในการเข้าถึงบริการ	๖) ฝนตกไม่ต้องเก็บ
๒) ประหยัดเวลา	๗) ประหยัดพื้นที่ภายในบ้าน
๓) ประหยัดเงิน (พรีน้ำยา, โพรโมชัน)	๘) เพิ่มรายได้ให้กับในชุมชน
๔) ประหยัดงบประมาณในการซื้อเครื่องซักผ้า	๙) เป็นแหล่งรวมคนในชุมชน
๕) ลดฝุ่นเกาะผ้า	

๒. ข้อเสีย : ผลกระทบต่อสุขภาพ ได้แก่ ความเครียด ภูมิแพ้ โรคระบบทางเดินหายใจ

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กลิ่น เสียงดัง น้ำเสีย ฝุ่นละออง ความร้อนจากการอบผ้า ความสิ้นเปลือง ฯลฯ

ผลกระทบด้านสังคม/ชุมชน ได้แก่ ใช้น้ำมาก อับคิภัย การใช้ไฟฟ้า และการจราจร

กิจกรรมที่ ๒: การจัดลำดับความสำคัญ และคัดเลือกประเด็นปัญหา (Scoping)

ผลกระทบ	ความรุนแรง	ความกังวล	การจัดการ	คะแนนรวม
ด้านสิ่งแวดล้อม				
กลิ่น (น้ำยา + LPG+ น้ำเสีย)	สูง ๓	กลาง ๒	ได้ ๑	๖
เสียง (เครื่อง + คน)	กลาง ๒	ต่ำ ๑	ได้ ๑	๔
น้ำ (น้ำเสีย)	กลาง ๒	กลาง ๒	ได้ ๑	๕
อากาศ/ฝุ่น	ต่ำ ๑	ต่ำ ๑	ได้ ๑	๓
ความร้อน จากการอบผ้า	สูง ๓	กลาง ๒	ได้ ๑	๖
ความสิ้นเปลือง	กลาง ๒	ต่ำ ๑	ได้ ๑	๔
ขยะ (ผลิตภัณฑ์,กิจกรรมระหว่างรอ,ไม่แยกขยะ)	กลาง ๒	ต่ำ ๑	ได้ ๑	๔
แสง	กลาง ๒	ต่ำ ๑	ได้ ๑	๔
ด้านสุขภาพ				
ความเครียด	สูง ๓	สูง ๓	ไม่ได้ ๐	๓
ภูมิแพ้	ต่ำ ๑	ต่ำ ๑	ไม่ได้ ๐	๒
โรคระบบทางเดินหายใจ	ต่ำ ๑	ต่ำ ๑	ไม่ได้ ๐	๒
ด้านสังคม/ชุมชน				
ใช้น้ำมาก	กลาง ๒	กลาง ๒	ได้ ๑	๕
อับคิภัย	สูง ๓	สูง ๓	ได้ ๑	๗
การใช้น้ำประปา	กลาง ๒	กลาง ๒	ได้ ๑	๕
การจราจร	กลาง ๒	กลาง ๒	ได้ ๑	๕

กิจกรรมที่ ๒: การจัดลำดับความสำคัญ และคัดเลือกประเด็นปัญหา

อันดับ ๑ : อัคคีภัย อันดับ ๒: กลิ่น และความร้อนจากการอบผ้า อันดับ ๓: น้ำเสีย

กิจกรรมที่ ๓: ผลกระทบที่เกิดขึ้นในแต่ละประเด็น และข้อเสนอในการแก้ไขปัญหา

ประเด็นปัญหา	สาเหตุ	ผลกระทบ/กลุ่มเสี่ยง	ปัญหาเกิดที่ไหน/พื้นที่ศึกษา	ข้อเสนอแนวทาง/มาตรการ	ผู้เกี่ยวข้อง	ข้อมูลการศึกษา	
						ข้อมูลทีมอื่น	เครื่องมือในการเก็บข้อมูล
กลิ่น	- น้ำยาซักผ้า/ปรับผ้านุ่ม	- ภูมิแพ้ (ผู้ใช้บริการ/ชุมชน) ผปก. - ความเครียด (ชุมชน)	- ร้าน - พื้นที่ รอบๆร้าน - ศึกษาพื้นที่ รอบมหาลัยบูรพา	- มาตรการของร้าน - มาตรการของ อปท.	- ผู้ประกอบการ - ทม.แสนสุข	- ชื้อ ร้องเรียน	- เครื่องมือวัด VOC+LPG - แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ - แบบคัดกรองสุขภาพ
	- LPG (LEAK,เผาไหม้ไม่สมบูรณ์)	- มินงงหายใจไม่สะดวก - เวียนศรีษะ (ผู้ใช้บริการ/ชุมชน ผปก)	- พื้นที่ รอบๆร้าน - ศึกษาพื้นที่ รอบมหาลัยบูรพา	- มาตรการของร้าน - มาตรการของ อปท.	- ผู้ประกอบการ - ทม.แสนสุข	- ชื้อ ร้องเรียน	- เครื่องมือวัด VOC+LPG - แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ - แบบคัดกรองสุขภาพ
	- กลิ่นจากน้ำเสีย	- เครียด - เวียนศรีษะ คลื่นไส้	- พื้นที่ รอบๆร้าน - ศึกษาพื้นที่ รอบมหาลัยบูรพา - พื้นที่ตามแนวท่อ - พื้นที่ตามแนวท่อ	- มาตรการของร้าน - มาตรการของ อปท.	- ผู้ประกอบการ - ทม.แสนสุข	- ชื้อ ร้องเรียน	- แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์

ประเด็นปัญหา	สาเหตุ	ผลกระทบ/กลุ่มเสี่ยง	ปัญหาเกิดที่ไหน/พื้นที่ศึกษา	ข้อเสนอแนวทาง/มาตรการ	ผู้เกี่ยวข้อง	ข้อมูลการศึกษา	
						ข้อมูลที่มีอื่น	เครื่องมือในการเก็บข้อมูล
อัคคีภัย	- เสียดสีของตัวผ้า		- พื้นที่ รอบๆร้าน - ศึกษาพื้นที่ รอบมหาวิทยาลัยบูรพา - พื้นที่ตามแนวท่อ	- มาตรการของร้าน - มาตรการของ อปท.	- ผู้ประกอบการ - ทม.แสนสุข	- สถิติการเกิด	- แบบสำรวจ/แบบสัมภาษณ์
	- LPG รั่ว	- ทรัพย์สินเสียหาย - กระทบต่อบุคคล/ประชาชนโดยรอบข้าง	-	-	-	-	-
	- ไฟฟ้าลัดวงจร	คว้น/พิษต่อสุขภาพ	-	-	-	-	-
ความร้อน	- เครื่องอบผ้า	- แครียด	- ผงซักฟอกในติดกับร้าน - ชุมชน	- มาตรการของร้าน - มาตรการของ อปท.	- ผู้ประกอบการ - ทม.แสนสุข	ข้อร้องเรียน	เครื่องวัดอุณหภูมิพื้นผิว ,WBGT (ในร้าน/บ้าน)
น้ำเสีย	เครื่องซักผ้า	- กลิ่นเหม็น / แครียด - โรคทางเดินอาหาร - โรคทางเดินหายใจ - ท่ออุดตันจากฝุ่นผ้า (ชุมชน)	- ชุมชน - พื้นที่ตามแนวท่อ	- มาตรการของร้าน - มาตรการของ อปท.	- ผู้ประกอบการ - ทม.แสนสุข	ข้อร้องเรียน	ตรวจน้ำเสีย

กลุ่มผู้ประกอบการ

กิจกรรมที่ ๑ : การกลั่นกรอง (Screening)

๑) ข้อดี: - เพิ่มความสะดวกสบายให้ชุมชน

- ประหยัดเวลา , ช่วยบริหารเวลาได้ไปทำอย่างอื่น
- ครอบคลุมในที่เดียว
- ประหยัดพื้นที่
- ลดแรงในการทำงาน
- มีการรับส่ง, ช่วยพับ
- การอบผ้าช่วยฆ่าเชื้อโรคลดไรฝุ่น เช่น ชุดเครื่องนอน
- ประหยัดค่าใช้จ่าย บางที่ให้น้ำยาฟรี
- สร้างอาชีพ เช่น จ้างคนดูแล, จ้างแม่บ้าน, จ้างคนรับส่ง, เป็นอาชีพเสริมให้ครอบครัว
- เครื่องบางยี่ห้อเป็นแบบประหยัดพลังงาน
- เป็นจุดรวมของการจัดการด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม (แทนที่จะกระจายอยู่ตามบ้าน)

๒) ข้อเสีย:

๒.๑ ด้านสิ่งแวดล้อม: มีฝุ่น, กลิ่น, เสียงดัง, น้ำเสีย, ความร้อน, ถ้าทำความสะอาดไม่ดีจะปนเปื้อนเชื้อโรคด้านสุขภาพ

๒.๒ ด้านสังคม: ที่จอดรถ, การมั่วสุม, มีคนแอบมาซาร์จโทรศัพท์ (เพราะเป็นที่เปิด) , มีโจรมางัดเหรียญ, น้ำสำรองที่มีไว้นานแล้วอาจสะสมเชื้อโรคได้ (จึงต้องมีการบริการจัดการน้ำ), สิ้นเปลืองน้ำ, แรงสั่นสะเทือน

๓) ระดับความรุนแรง : สูง (ประเด็นความปลอดภัย)

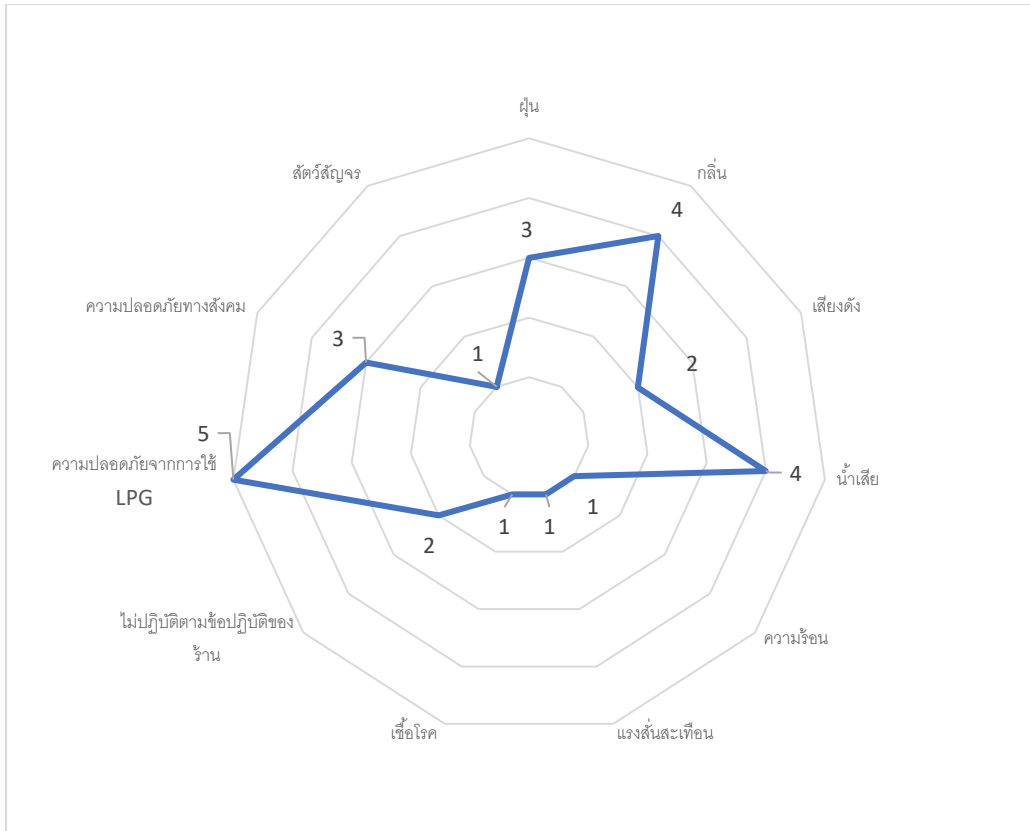
๔) ระดับความกังวลชุมชน : ต่ำ (ประเด็นกลิ่น) ระยะใกล้ - ไกล (ประเด็นเสียงดัง)

๕) สามารถจัดการได้ (ถ้ามีมาตรการ) ทางร้านมีข้อปฏิบัติการอยู่แล้วตามสถานการณ์ บางร้านมีคนรับจ้างทำให้จนจบ, ทุกร้านมี safety มีระบบตัดไฟ ถ้าพบว่ารั่ว, มีถังดับเพลิง, มีระบบแจ้งเตือน มีศูนย์ดูแลระบบออนไลน์

๖) ผลการตัดสินใจทำ HIA ควรทำ, ทำให้เป็นมาตรฐาน

กิจกรรมที่ ๒: การจัดลำดับความสำคัญ และคัดเลือกประเด็นปัญหา (Scoping)

ประเด็นปัญหา	การให้คะแนน	ประเด็นปัญหา	การให้คะแนน
ฝุ่น	๓	แรงสั่นสะเทือน	๑
กลิ่น	๔	เชื้อโรค	๑
เสียงดัง	๒	ไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติของร้าน	๒
น้ำเสีย	๔	ความปลอดภัยจากการใช้ LPG	๕
ความร้อน	๑	สุนัข แมวจรจัด เข้าไปนอนในร้าน	๓
		ความปลอดภัยทางสังคม มั่วสุม โรคจิต	๑

อันดับ ๑ : ความปลอดภัยจากการใช้ LPG อันดับ ๒: กลิ่น และน้ำเสีย อันดับ ๓: ฝุ่น และสุนัข แมวจรจัด

กิจกรรมที่ ๓: ผลกระทบที่เกิดขึ้นในแต่ละประเด็น และข้อเสนอในการแก้ไขปัญหา

ประเด็นปัญหา	สาเหตุ	ผู้ได้รับผลกระทบ	พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ	ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา	ผู้เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บข้อมูล
๑. ความปลอดภัยของการใช้ก๊าซ LPG	ระเบิด : การรั่วของท่อ (มี ~ ๔ ถัง)	ประชาชนรอบข้าง	ประชาชนรอบกิจการประมาณ ๕๐ เมตร *ขึ้นอยู่กับจำนวนถัง	- การสื่อสารเกี่ยวกับระบบการใช้ก๊าซ LPG ให้ประชาชนสบายใจ - มีระบบเซนเซอร์ของตัวถัง - ต้องมีวิศวกรรับรองในการติดตั้ง (อาจเพิ่มในใบอนุญาต) - มีระบบแจ้งเตือนเมื่อเกิดเหตุ (Alarm ของร้าน) - ถังดับเพลิง, เบอร์ดึง, เครื่องดับเพลิง - ควรเช็คตรวจสภาพปีละ ๑ ครั้ง	- เทศบาล - ปก. - วิศวกร - บริษัท - เจ้าของร้าน	

ประเด็นปัญหา	สาเหตุ	ผู้ได้รับผลกระทบ	พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ	ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา	ผู้เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บข้อมูล
๒. กลิ่น/ฝุ่น	- น้ำยาปรับผ้า นุ่ม - ท่อระบายอากาศ เครื่องอบ	ประชาชนรอบข้าง	ประชาชนรอบกิจการตามทิศทางลม ๑๐-๒๐ เมตร ในช่วงเวลาที่มีคนใช้บริการ	- ติดตั้งปล่องระบายอากาศให้สูงในถึงน้ำ	- เจ้าของร้าน	
๓. น้ำเสีย	- จากการชะล้างที่สะสม - ลูกค้ำที่ใช้ผงซักฟอก - ลูกค้ำที่ใช้ผลิตภัณฑ์ซักผ้า - ไม่มีถังดัก	ชุมชนรอบข้าง	ตามท่อระบายน้ำ	- มีถังดัก - ใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	ผู้ประกอบการ	

กลุ่มประชาชน/ผู้นำชุมชน/ อสม.

กิจกรรมที่ ๑ : การกั้นกรอง (Screening)

๑) ข้อดี

๑. สะดวกสบาย / ประหยัดเวลา
๒. ประหยัดไฟ / ประหยัดน้ำภายในครัวเรือน
๓. สามารถซักได้ตลอด ๒๔ ชม.
๔. เข้าถึงได้ง่าย
๕. สร้างรายได้ต่อยอดทางธุรกิจ

๒) ข้อเสีย

- ๒.๑ ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสีย, เสียงดัง, ความร้อน, กลิ่น, ขยะ, สารเคมี, เหตุเดือดร้อนรำคาญ/ฝุ่นละออง
- ๒.๒ ด้านสุขภาพ เช่น เกิดอุบัติเหตุจากแก๊สรั่วไหล, สุขภาพจิต, ระบบทางเดินหายใจ
- ๒.๓ ด้านสังคม เช่น แห่ลงมั่วสุม / ปัญหาด้านการจราจร / ทะเลาะวิวาท / อาชญากรรม

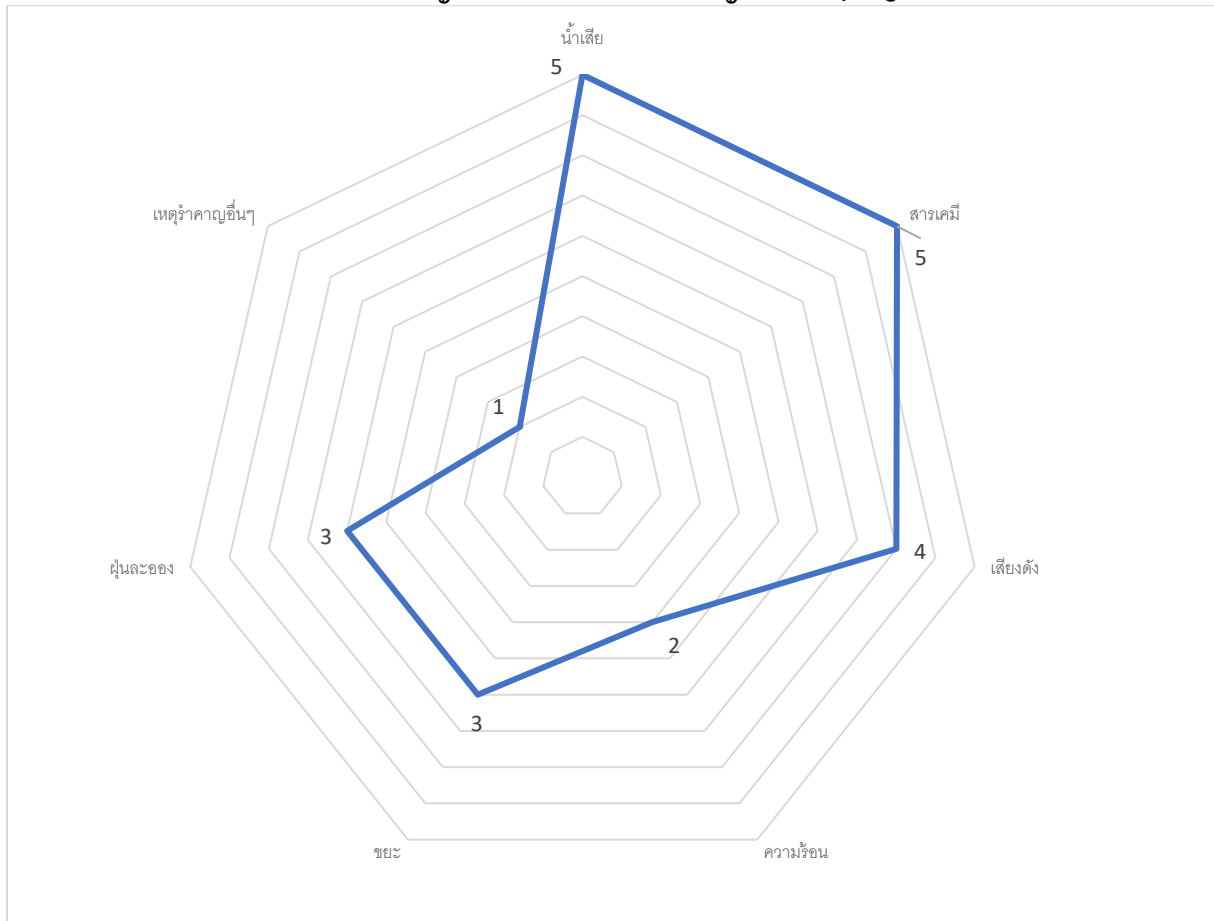
๓) ระดับความรุนแรงที่คาดว่าจะเกิด (สูง/กลาง/ต่ำ): ระดับปานกลาง

(๔) ระดับความกังวล: ระดับปานกลาง

(๕) ความสามารถในการจัดการ/ป้องกัน: ป้องกันได้

(๖) ผลการตัดสินใจ: ควรทำกระบวนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

กิจกรรมที่ ๒: การจัดลำดับความสำคัญ และคัดเลือกประเด็นปัญหา (Scoping)

อันดับ ๑ : น้ำเสีย และสารเคมี อันดับ ๒: เสียงดัง อันดับ ๓: ฝุ่นละออง และชยะ

กิจกรรมที่ ๓: ผลกระทบที่เกิดขึ้นในแต่ละประเด็น และข้อเสนอในการแก้ไขปัญหา

ประเด็นปัญหา	สาเหตุ	ผู้ได้รับผลกระทบ	พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ	ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา	ผู้เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บข้อมูล
๑) น้ำเสีย	- การจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย/ ทรายไม่สมบูรณ์ - ขาดการบำรุงรักษา	ประชาชนข้างเคียง	- ภายในชุมชน ๑) (มาบมะยม) ๒) ชุมชนหน้าม.บูรพา ๓) ชุมชนหน้าเทศบาล ๔) ชุมชนบางเป้ง	๑) ควบคุมกำกับดูแลในส่วนที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด	น้ำเสีย	- การจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย/ ทรายไม่สมบูรณ์ - ขาดการบำรุงรักษา
๒) สารเคมี	- การใช้น้ำยาซักผ้า/น้ำยาปรับผ้านุ่ม น้ำยาฟอกขาว	ประชาชนข้างเคียง	- ภายในชุมชน ๑) มาบมะยม ๒) ชุมชนหน้าม.บูรพา	- ตรวจวัด - สารเคมี (VOC)	สารเคมี	- การใช้น้ำยาซักผ้า/น้ำยาปรับผ้านุ่ม น้ำยาฟอกขาว

ประเด็นปัญหา	สาเหตุ	ผู้ได้รับผลกระทบ	พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ	ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา	ผู้เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บข้อมูล
			๓) ชุมชนหน้าเทศบาล ๔) ชุมชนบางเป้ง			
๓) เสียงดัง	- เครื่องปั้น ขาดการ บำรุงรักษา - เครื่องแลกเปลี่ยน เหรียญ - ผู้ใช้บริการ - เครื่องปั้มน้ำ	ประชาชนโดยรอบ	- ภายในชุมชน ๑) มาบมะยม ๒) ชุมชนหน้าม.บูรพา ๓) ชุมชนหน้าเทศบาล ๔) ชุมชนบางเป้ง	- มีการตรวจวัดเสียงรบกวน - ผู้ประกอบการแจ้งผู้ให้บริการ ห้ามส่งเสียงดังในยามวิกาล - มีการติดป้ายแจ้งเตือน - มีการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ - มีการควบคุมป้องกันเสียงดังจากการประกอบการ	๓) เสียงดัง	- เครื่องปั้น ขาดการบำรุงรักษา - เครื่องแลกเปลี่ยนเหรียญ - ผู้ใช้บริการ - เครื่องปั้มน้ำ

๔. การประเมินผลการจัดอบรม และการวิเคราะห์ผล

๔.๑ ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการอบรมฯ

- ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๕๐ คน
- ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๔๘ คน (คิดเป็นร้อยละ ๙๖)

ส่วนที่ ๑ ท่านเคยได้ยิน/รู้จักการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (Health Impact Assessment: HIA) มาก่อนหรือไม่

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยได้ยินมาก่อน	๑๒	๒๕.๐๐
เคยได้ยินชื่อ แต่ยังไม่ทราบรายละเอียด	๒๐	๔๑.๖๗
เคยได้รับข้อมูลหรือเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับ HIA	๙	๑๘.๗๕
เคยมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมด้าน HIA	๕	๑๐.๔๒
เคยดำเนินการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA) ด้วยตนเอง	๒	๔.๑๗

ส่วนที่ ๒ ความพึงพอใจต่อการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในการพัฒนาชุมชนต้นแบบ การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในการจัดการปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อม

๒.๑ ด้านเนื้อหาและหลักสูตร

รายละเอียด	จำนวนผลความพึงพอใจ (%)				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การอบรม	๐ (๐%)	๑ (๒.๐๘%)	๕ (๑๐.๔๒%)	๒๓ (๔๗.๙๒%)	๑๙ (๓๙.๕๘%)
เนื้อหาครอบคลุมการพัฒนาชุมชนต้นแบบด้านการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA)	๐ (๐%)	๑ (๒.๐๘%)	๖ (๑๒.๕๐%)	๒๒ (๔๕.๘๓%)	๑๙ (๓๙.๕๘%)
เนื้อหาการจัดการปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อมมีความชัดเจน	๐ (๐%)	๒ (๔.๑๗%)	๖ (๑๒.๕๐%)	๒๑ (๔๓.๗๕%)	๑๙ (๓๙.๕๘%)
ความเหมาะสมของระดับเนื้อหาสำหรับผู้เข้าร่วมอบรม	๐ (๐%)	๑ (๒.๐๘%)	๗ (๑๔.๕๘%)	๒๓ (๔๗.๙๒%)	๑๗ (๓๕.๔๒%)

ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง ๔ ประเด็น \approx ๔.๒๑ (SD เฉลี่ย \approx ๐.๗๕) อยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินสะท้อนว่า ผู้เข้าร่วมอบรมมีความพึงพอใจในระดับสูง โดยเฉพาะประเด็นความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ (\bar{x} = ๔.๒๕) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงว่าโครงสร้างหลักสูตรสามารถตอบโจทย์การพัฒนาศักยภาพเครือข่าย HIA ได้อย่างชัดเจน

๒.๒ ด้านวิทยาการ

รายละเอียด	จำนวนผลความพึงพอใจ (%)				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
มีความรู้ ความเชี่ยวชาญของวิทยากร	๐ (๐%)	๐ (๐%)	๔ (๘.๓๓%)	๒๐ (๔๑.๖๗%)	๒๔ (๕๐%)
ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA)	๐ (๐%)	๑ (๒.๐๘%)	๕ (๑๐.๔๒%)	๑๙ (๓๙.๕๘%)	๒๓ (๔๗.๘๒%)
การเชื่อมโยงเนื้อหากับสถานการณ์จริงในพื้นที่	๐ (๐%)	๑ (๒.๐๘%)	๖ (๑๒.๕๐%)	๒๐ (๔๑.๖๗%)	๒๑ (๔๓.๗๕%)
การเปิดโอกาสให้ซักถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้	๐ (๐%)	๑ (๒.๐๘%)	๕ (๑๐.๔๒%)	๒๑ (๔๓.๗๕%)	๒๑ (๔๓.๗๕%)

ค่าเฉลี่ยรวม ๓ ด้าน \approx ๔.๓๓ (SD เฉลี่ย \approx ๐.๗๓) อยู่ในระดับมาก

ประเด็นที่ได้รับคะแนนสูงสุดคือ ความรู้และความเชี่ยวชาญของวิทยากร (\bar{x} = ๔.๔๒) สะท้อนความเชื่อมั่นของผู้เข้าร่วมอบรมต่อศักยภาพวิทยากรในด้าน HIA และการจัดการปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อม

๒.๓ ด้านรูปแบบและกระบวนการจัดอบรม

รายละเอียด	จำนวนผลความพึงพอใจ (%)				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
รูปแบบการอบรม (บรรยาย/อภิปราย/กลุ่มย่อย)	๐ (๐%)	๑ (๒.๐๘%)	๖ (๑๒.๕๐%)	๒๒ (๔๕.๘๓%)	๑๙ (๓๙.๕๘%)
ความเหมาะสมของระยะเวลาในการอบรม	๐ (๐%)	๒ (๔.๑๗%)	๘ (๑๖.๖๗%)	๒๑ (๔๓.๗๕%)	๑๗ (๓๕.๔๒%)
การจัดลำดับกิจกรรมเป็นระบบและเข้าใจง่าย	๐ (๐%)	๑ (๒.๐๘%)	๗ (๑๔.๕๘%)	๒๓ (๔๗.๙๒%)	๑๗ (๓๕.๔๒%)

ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง ๓ ด้าน \approx ๔.๑๗ (SD เฉลี่ย \approx ๐.๗๙) อยู่ในระดับมาก

ประเด็นที่ได้คะแนนสูงสุด คือ รูปแบบการอบรมที่หลากหลายและเหมาะสม (\bar{x} = ๔.๒๓) สะท้อนว่าการใช้รูปแบบบรรยายควบคู่การอภิปรายและกลุ่มย่อยช่วยเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้าน HIA ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่ได้คะแนนต่ำสุดเล็กน้อย คือ ความเหมาะสมของระยะเวลา (\bar{x} = ๔.๑๐) แสดงว่าบางส่วนอาจเห็นว่าระยะเวลาค่อนข้างจำกัด แต่ยังอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

๒.๔ ด้านการอำนวยความสะดวก

รายละเอียด	จำนวนผลความพึงพอใจ (%)				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
สถานที่ และอุปกรณ์	๐ (๐%)	๑ (๒.๐๘%)	๖ (๑๒.๕๐%)	๒๒ (๔๕.๘๓%)	๑๙ (๓๙.๕๘%)
เอกสารประกอบการอบรม	๐ (๐%)	๒ (๔.๑๗%)	๗ (๑๔.๕๘%)	๒๑ (๔๓.๗๕%)	๑๘ (๓๕.๗๐%)
การประสานงานและการให้บริการของผู้จัด	๐ (๐%)	๑ (๒.๐๘%)	๕ (๑๐.๔๒%)	๒๑ (๔๓.๗๕%)	๒๑ (๔๓.๗๕%)

ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง ๓ ด้าน \approx ๔.๒๒ (SD เฉลี่ย \approx ๐.๗๗) อยู่ในระดับ มาก

ประเด็นที่ได้รับคะแนนสูงสุด คือ การประสานงานและการให้บริการของผู้จัด ($\bar{x} = ๔.๒๙$) สะท้อนถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการสนับสนุนผู้เข้าร่วมอบรม

ประเด็นที่ได้คะแนนต่ำสุดเล็กน้อย คือ เอกสารประกอบการอบรม ($\bar{x} = ๔.๑๕$) ซึ่งยังอยู่ในระดับมาก แสดงว่าคุณภาพเอกสารโดยรวมเหมาะสม ควรมีการปรับเอกสารให้เข้ากับผู้เข้าร่วมมากขึ้น

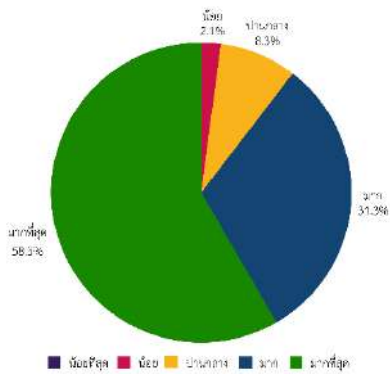
ส่วนที่ ๓ การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

รายละเอียด	จำนวนผลความพึงพอใจ (%)				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในพื้นที่	๐ (๐%)	๑ (๒.๐๘%)	๕ (๑๐.๔๒%)	๒๐ (๔๑.๖๗%)	๒๒ (๔๕.๘๓%)
สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อม	๐ (๐%)	๑ (๒.๐๘%)	๖ (๑๒.๕๐%)	๒๑ (๔๓.๗๕%)	๒๐ (๔๑.๖๗%)
การอบรมช่วยเสริมศักยภาพเครือข่ายการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA) ในระดับพื้นที่	๐ (๐%)	๐ (๐%)	๔ (๘.๓๓%)	๑๙ (๓๙.๕๘%)	๒๕ (๕๒.๐๘%)

ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง ๓ ด้าน \approx ๔.๓๓ (SD เฉลี่ย \approx ๐.๗๒) อยู่ในระดับ มาก

ประเด็นที่ได้รับคะแนนสูงสุด คือ การเสริมศักยภาพเครือข่าย HIA ในระดับพื้นที่ ($\bar{x} = ๔.๔๔$) สะท้อนว่าโครงการอบรมสามารถสร้างความมั่นใจและความพร้อมในการขับเคลื่อนงาน HIA ในบริบทพื้นที่จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ ๔ ความพึงพอใจโดยรวม (น้อยที่สุด=๑ น้อย=๒ ปานกลาง=๓ มาก=๔ มากที่สุด=๕)

ระดับความพึงพอใจโดยรวม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยที่สุด (๑)	๐	๐
น้อย (๒)	๑	๒.๐๘
ปานกลาง (๓)	๔	๘.๓๓
มาก (๔)	๑๕	๓๑.๒๕
มากที่สุด (๕)	๒๘	๕๘.๓๓

ผลการประเมินความพึงพอใจโดยรวมพบว่า ผู้เข้าร่วมอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด (๕๘.๓๓%) รองลงมาคือระดับมาก (๓๑.๒๕%) **รวมระดับมากถึงมากที่สุดคิดเป็น ๘๙.๕๘%** สะท้อนว่า โครงการอบรมสามารถตอบสนองความคาดหวังของเครือข่ายการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านเนื้อหา วิทยากร กระบวนการจัดอบรม และการนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่

ส่วนที่ ๕ ความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการจัดอบรมฯ

๕.๑ ท่านจะนำความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA) ไปใช้อย่างไรบ้าง

๑. ใช้เป็นข้อเสนอแนะผู้ประกอบการ ประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้
๒. ประชาสัมพันธ์ในชุมชน
๓. วางแผนในการดำเนินตามตรวจติดตามการดำเนินการของผู้ประกอบการและผลกระทบของกิจการ
๔. ใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนขั้นตอน ก่อนอนุมัติหรือออกใบอนุญาต
๕. บูรณาการ HIA เข้ากับแผนพัฒนาท้องถิ่น ๕ ปี ของเทศบาล
๖. พัฒนาระบบเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น PM๒.๕ กลิ่น เสียง น้ำเสีย
๗. ใช้ประกอบการกำหนดมาตรการป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพจากกิจการที่มีความเสี่ยงสูง
๘. ใช้เป็นกรอบในการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน
๙. จัดทำฐานข้อมูลความเสี่ยงสุขภาพเชิงพื้นที่
๑๐. ใช้ติดตามประเมินผลหลังการดำเนินโครงการ
๑๑. นำไปถ่ายทอดองค์ความรู้ ให้แก่ อสม. และแกนนำชุมชน
๑๒. ประยุกต์ใช้ HIA ในการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสิ่งแวดล้อม

๕.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการจัดอบรมในครั้งต่อไป

๑. ควรมีแผนการในด้านต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน
๒. ควรเพิ่มกรณีศึกษาจากพื้นที่จริง
๓. ควรจัดทำแบบฟอร์ม เช่น แบบเก็บข้อมูล แบบวิเคราะห์ความเสี่ยง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ทันที
๔. ควรเพิ่มระยะเวลาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพื้นที่
๕. ควรมีระบบติดตามหลังการอบรม เช่น กลุ่ม Line, กลุ่มประสานงาน

๔.๒ ผลการประเมินความรู้ก่อน-หลังการอบรม

๔.๒.๑ แบบทดสอบความรู้ (Pre - Post test)

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้จัดทำขึ้นเพื่อประเมินความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (Health Impact Assessment : HIA) ก่อนการอบรม

โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ หากข้อความดังกล่าว **ถูกต้อง ให้เลือก ใช่ หรือ ไม่ถูกต้อง ให้เลือก ไม่ใช่** โดยพิจารณาตามความเข้าใจของท่าน ขอให้ตอบตามความคิดเห็นและประสบการณ์ของท่านมากที่สุด

รายละเอียดข้อความ	คำตอบ	
	ใช่	ไม่ใช่
๑. การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA) มุ่งเน้นเฉพาะโรคหรือการเจ็บป่วยทางกายเท่านั้น		✓
๒. สิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น เสียงดัง กลิ่นเหม็น ความร้อน และน้ำเสียสามารถส่งผลกระทบต่อสุขภาพหรือการเจ็บป่วยได้	✓	
๓. การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA) คือการคาดการณ์ว่ากิจการหรือกิจกรรมอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชนอย่างไร	✓	
๔. การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA) ใช้เฉพาะกับโครงการขนาดใหญ่เท่านั้น ไม่เกี่ยวกับกิจการในชุมชน		✓
๕. ขั้นตอนการคัดกรอง (Screening) มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาว่ากิจการนั้นควรทำการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA) หรือไม่	✓	
๖. การทำ HIA มีเป้าหมายเพื่อหาทางป้องกันหรือแก้ไขผลกระทบต่อสุขภาพ ไม่ใช่เพื่อปิดกิจการ	✓	
๗. การให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นในกระบวนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพเป็นหน้าที่ของหมอและเจ้าหน้าที่เท่านั้น		✓
๘. ผู้สูงอายุ เด็ก และผู้ที่มีโรคประจำตัว เป็นกลุ่มที่ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ	✓	
๙. การรับฟังข้อห่วงกังวลของชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA)	✓	
๑๐. การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพไม่ส่งผลต่อการสร้างความสมดุลในการอยู่ร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการ		✓

๔.๒.๒ ผลการวัดความรู้ก่อน-หลังการอบรม

ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ (เต็ม ๑๐ คะแนน)

ช่วงเวลาทำแบบทดสอบ	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ระดับ
ก่อนอบรม	๗.๖ คะแนน	ปานกลางค่อนข้างสูง
หลังอบรม	๙ คะแนน	สูงมาก

แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น +๑.๔ คะแนน

สัดส่วนผู้ผ่านเกณฑ์ (≥ ๘ คะแนน) *ผ่านร้อยละ ๘๐*

ช่วงเวลาทำแบบทดสอบ	จำนวนผ่าน (คน)	ร้อยละ
ก่อนอบรม	๒๕	๕๒.๐๘
หลังอบรม	๔๕	๙๓.๗๕

Chi-square ≈ ๒๑.๑๐ , $df = ๑$, $p < ๐.๐๐๑$

ผู้เข้าร่วมบางส่วนจะมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับ HIA อยู่ก่อนแล้ว (ผ่านเกณฑ์ ๕๒.๐๘%) แต่หลังการอบรมสัดส่วนผู้ผ่านเพิ่มขึ้นเป็น ๙๓.๗๕% และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < ๐.๐๐๑$) สะท้อนว่าการอบรมสามารถยกระดับความรู้จากระดับพื้นฐานสู่ความเข้าใจเชิงระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๓ ปัญหาอุปสรรค

๔.๓.๑ ด้านการบริหารจัดการประชุม เช่น กำหนดการมีการเปลี่ยนแปลงบางกิจกรรม ทำให้การเตรียมข้อมูลวิทยากร และผู้เข้าร่วมไม่สอดคล้องกัน รวมทั้งการเวลาบริหารจัดการไม่ได้ตามแผน เช่น ปัญหาเสียง/สไลด์/อินเทอร์เน็ต

๔.๓.๒ ด้านเนื้อหา/เอกสารเช่น กลุ่มเป้าหมายบางส่วนเป็นผู้นำชุมชน/อสม. ซึ่งจะมีกิจกรรมทดสอบความรู้ก่อน-หลัง บางส่วนไม่สามารถทำกิจกรรมในรูปแบบที่กำหนดได้ จึงต้องมีเตรียมกิจกรรมอื่นๆ รองรับ เอกสารประกอบการประชุมบางส่วนมีความล่าช้า

๔.๓.๓ ด้านเวลา/สถานที่ เช่น เดิมกำหนดการอบรมจัดขึ้น ณ ห้องประชุมเทศบาลเมืองแสนสุข ต้องปรับเปลี่ยนห้องประชุม เป็น ห้องประชุมงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เทศบาลเมืองแสนสุข เนื่องจากห้องประชุมเดิมไม่สามารถใช้งานได้ และผู้เข้าร่วมอบรมบางส่วนมีเวลาที่จำกัดและมีภารกิจส่วนตัว ไม่สามารถเข้าร่วมได้ตลอดการอบรม

๕. ภาคผนวก

๕.๑ รูปภาพประกอบการประชุม

๕.๑ รูปภาพประกอบการประชุม

๕.๑ รูปภาพประกอบการประชุม

๕.๑ รูปภาพประกอบการประชุม

<https://hia.anamai.moph.go.th/th/news-anamai/225737>

ลิงก์ QR code เอกสารประกอบการอบรม/ภาพกิจกรรมการจัดอบรม

๕.๒ ใบบงานการฝึกปฏิบัติงาน (Workshop)

ใบบงาน ๑: การกั้นกรอง (Screening) กิจการร้านสะดวกซ้กในพื้นที่ท่าน

๑) ระบุข้อดี / ผลกระทบเชิงบวก

๒) ระบุผลกระทบที่คาดว่าจะเกิด

ด้านสิ่งแวดล้อม:

ด้านสุขภาพ:

ด้านสังคม/ชุมชน:

๓) ระบุระดับความรุนแรงที่คาดว่าจะเกิด (สูง กลาง ต่ำ)

๔) ระบุระดับความกังวลของชุมชน (สูง กลาง ต่ำ)

๕) ความสามารถในการจัดการ/ป้องกัน (ได้/ไม่ได้)

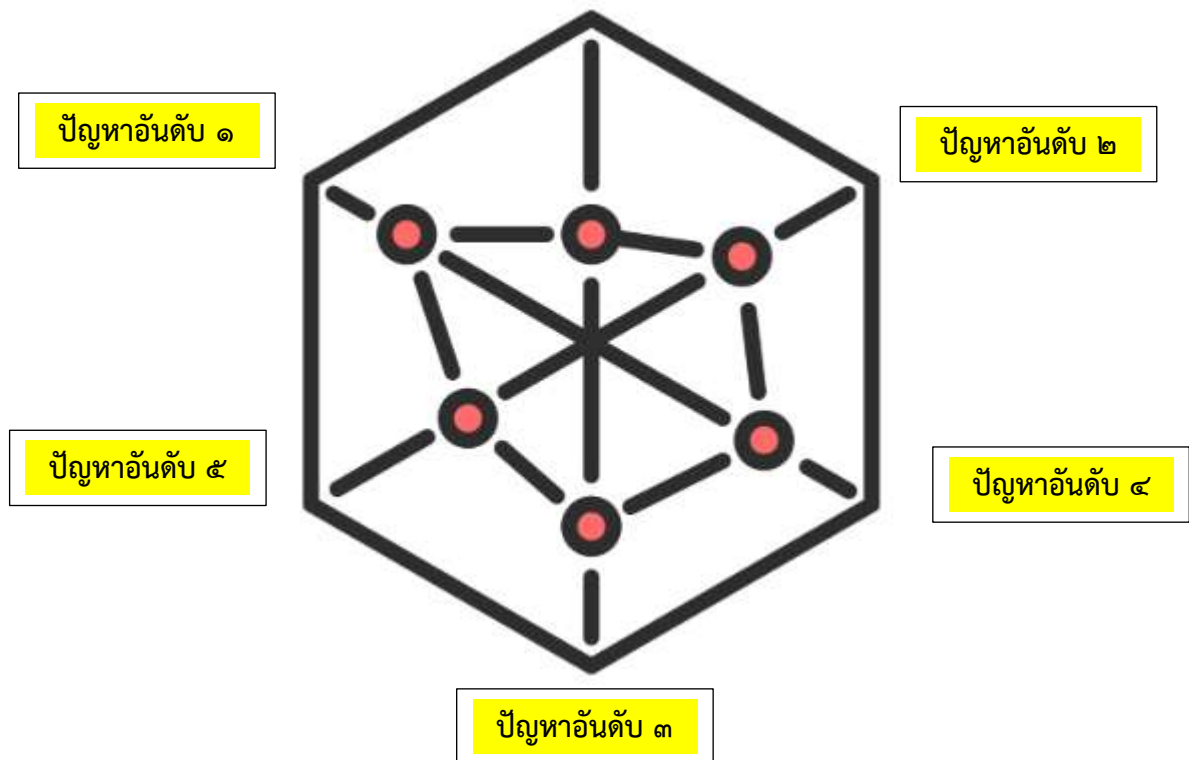
๖) ผลการตัดสินใจของกลุ่ม

ควรทำกระบวนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA)

ไม่จำเป็นต้องทำ HIA

๕.๒ ใบบงานการฝึกปฏิบัติงาน (Workshop)

๒.๑ คัดเลือกประเด็นปัญหาจากใบบงาน ๑ การกลั่นกรอง (Screening) ร่วมกัน มาให้คะแนน โดยเครื่องมือ Spider web โดยคัดเลือกมา ๕ ปัญหา

๕.๒ ใบบงานการฝึกปฏิบัติงาน (Workshop)

๒.๒ ตาราง (ร่าง) กำหนดขอบเขต (Scoping)

๑) ท่านคิดว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นในแต่ละประเด็น

- สาเหตุการเกิดปัญหา
- เกิดผลกระทบอย่างไร
- จะเกิดกับกับใคร
- พื้นที่ไหน

๒) ท่านมีข้อเสนอในการแก้ไขปัญหายังไร

๑* ประเด็นจาก Screening	๒* สาเหตุของ ปัญหา	๓* ส่งผลกระทบต่อ สุขภาพ / ใครที่ เสี่ยงบ้าง	๔* ปัญหาเกิดที่ไหน	๕* พื้นที่ศึกษา	๖* ข้อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา/มาตรการที่มีอยู่ เดิมแล้วอยากปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม		๗ วิธีการศึกษา (สิ่งที่ต้องการเก็บ)	
					ข้อเสนอแนวทาง/มาตรการ	ใครเกี่ยวข้องบ้าง	ข้อมูลที่มีอยู่	เครื่องมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูล
ตย. ฝุ่น	เผาขยะข้างบ้าน เผา	หายใจไม่ออก / บ้านคนที่อยู่ใกล้จุด ที่เผา	โรงสีข้าว		- ข้อมูลทุติยภูมิจาก station/app	- ตรวจวัดฝุ่น - เครื่องมือเก็บ อาการ		

๒.๓ ท่านมีข้อห่วงกังวลอะไรบ้าง

กรมอนามัย
Department of Health

โทร. 0 2590 4190
หรือ 0 2590 4958

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย

hiaunit.doh@gmail.com